

“ ఆదిపర్వము ” - విశ్వవిజ్ఞాన సర్వస్వమ్

॥ విఘ్నేశ్వర ధ్యానమ్ ॥

ఘ్నాంబరధరం విఘ్నం శనివర్ణం చతుర్భుజమ్ ।
పునస్సవదనం ధ్యాయేత్ సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥

॥ శ్రీనివాస ధ్యానమ్ ॥

నమస్తుభ్యం మహాదేవ నారాయణ కృపానిధే ।
పాలా వాః ఫణిశైలేశ భక్తబంధో దయానిధే ॥

॥ మహాభారత శ్రవణ ఫలమ్ ॥

ద్వైపాయనౌష్ఠ పుట నిస్సృతమప్రమేయం । పుణ్యం పవిత్రమథ పాపహరం శివం చ ।
యో భారతం సమధిగచ్ఛతి వాచ్యమానం । కిం తస్య పుష్కరజలైరభిషేచనేన ॥

॥ అఫీ సాంకల్యః ॥

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, దేవదేవోత్తమస్య, జగద్రక్షణార్థ, మవతీర్థస్య, శ్రీమదఖిలాకాశి
బ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః, అనుగ్రహప్రసాదేన, సర్వేషాం, భక్తజనానాం, ఆభివ్యాధి,
నివృత్తిద్వారా, ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, విషూచికాక్రిమిజనిత, సమస్త, దుష్టభావ నివారణార్థం
సర్వారిష్ట, నివృత్తిద్వారా, సకలశ్రేయో2భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థ, కామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థ ఫల
సిద్ధ్యర్థం, వాఙ్మనఃకాయ, ప్రవర్తిత, అనేక జన్మాఘ, నిబర్హణార్థం, సమస్త, పాపక్షయార్థం చ, శ్రీమన్మహాభారతే,
ఆదిపర్వణి, యథాశక్తి, ద్వావింశ, త్రయోవింశాధ్యాయాంతర్గత, శ్లోకపారాయణం, ఆచార్యముఖేన,

కరిష్యామహే ॥

॥ వ్యాస ధ్యానమ్ ॥

వ్రీహం వశిష్టనప్తారం శక్తేః పౌత్రమకల్మషమ్ ।
పరిశరత్కృణం వందే శుకతాతం తపోనిధిమ్ ॥

వ్రీహాయ విఘ్నరూపాయ వ్రీహరూపాయ విష్ణవే ।
నమో వై బ్రహ్మనిధయే, వ్రీహాయ నమోనమః ॥

అధ్యాయ:-22
ద్వావింశో2ధ్యాయ:
ఆస్తీకపర్వ

సర్వైరుచ్చైఃశ్రవఃపుచ్చవేష్టనమ్, కద్రూవినతయోః సముద్రదర్శనం చ

సౌతిరువాచ

నాగాశ్చ సంవిదం కృత్వా కర్తవ్యమితి తద్వచః ।
నిఃస్నేహో వై దహేహ్నాతా అసమ్ప్రాప్తమనోరథా ॥ 22 - 01 ॥

ప్రసన్నా మోక్షయేదస్మాంస్తస్మాచ్ఛాపాచ్ఛ భామినీ ।
కృష్ణం పుచ్చం కరిష్యామస్తురగస్య న సంశయః ॥ 22 - 02 ॥

తథా హి గత్వా తే తస్య పుచ్చే వాలా ఇవ స్థితాః ।
ఏతస్మిన్నంతరే తే తు సపత్న్యో పణితే తదా ॥ 22 - 03 ॥

తతస్తే పణితం కృత్వా భగిన్యో ద్విజసత్తమ ।
జగ్ముతుః పరయా ప్రీత్యా పరం పారం మహేలాదధేః ॥ 22 - 04 ॥

కద్రూశ్చ వినతా చైవ దాక్షాయణ్యో విహాయసా ।
ఆలోకయన్త్యావక్షోభ్యం సముద్రం నిధిమచ్ఛసామ్ ॥ 22 - 05 ॥

ఇతి శ్రీమహాభారతే ఆదిపర్వణి ఆస్తీకపర్వణి సౌపర్ణే సముద్రదర్శనం నామ
ద్వావింశో2ధ్యాయః ॥ 22 ॥

అధ్యాయ:-23 త్రయోవింశో2ధ్యాయః ఆస్తీకపర్వ

పణితపరాజితయా వినతయా కద్వా దాస్యాజ్ఞీకరణమ్, గరుడోత్పత్తిః, దేవైస్తత్స్తవనం చ
అథ శ్రీమహాభారతే ఆదిపర్వణి ఆస్తీకపర్వణి సౌపర్ణే త్రయోవింశో2ధ్యాయః ॥ 23 ॥

సౌతిరువాచ

తం సముద్రమతిక్రమ్య కద్రూర్వినతయా సహ ।
న్యపతత్తురగాభ్యాశే నచిరాదివ శీఘ్రగా ॥ 23 - 01 ॥

తతస్తే తం హయశ్రేష్ఠం దద్యుశాతే మహాజవమ్ ।
శశాఙ్గుకిరణప్రఖ్యం కాలవాలముభే తదా ॥ 23 - 02 ॥

నిశమ్య చ బహున్ వాలాన్ కృష్ణాన్ పుచ్చసమాశ్రితాన్ ।
విషణ్ణరూపాం వినతాం కద్రూర్దాస్యే న్యయోజయత్ ॥ 23 - 03 ॥

తతః సా వినతా తస్మిన్ పణితేన పరాజితా ।
అభవద్దుఃఖసంతప్తా దాసీభావం సమాస్థితా ॥ 23 - 04 ॥

వీతస్మిన్నస్తరే చాపి గరుడః కాల ఆగతే ।
వినా మాత్రా మహాతేజా విదార్యాణ్ణమజాయత ॥ 23 - 05 ॥

మహాసత్త్వబలోపేతః సర్వా విద్యోతయన్దిశః ।
కామరూపః కామగమః కామవీర్యో విహంగమః ॥ 23 - 06 ॥

అగ్నిరాశిరివోద్భాసన్ సవిద్ధో2తిభయంకరః ।
విద్యుద్విస్ఫుప్తపిఙ్గాక్షో యుగాంతాగ్నిసమస్రభః ॥ 23 - 07 ॥

ప్రవృద్ధః సహసా పక్షీ మహాకాయో నభోగతః ।
ఘోరో ఘోరస్వనో రాద్రో వహ్నిరౌర్వ ఇవాపరః ॥ 23 - 08 ॥

తం దృష్ట్వా శరణం జగ్ముర్దేవా సర్వే విభావసుమ్ ।
ప్రణిపత్యాబ్రువంశ్చైనమాసీనం విశ్వరూపిణమ్ ॥ 23 - 09 ॥

అగ్నే మా త్వం ప్రవర్తిస్థాః కచ్చిన్నో న దిధక్షసి ।
అసౌ హి రాశిః సుమహాన్ సమిద్ధస్తవ సర్పతి ॥ 23 - 10 ॥

అగ్నిః ఉవాచ

నైతదేవం యథా యూయం మన్యధ్యమసురార్దనాః ।
గరుడో బలవానేష మమ తుల్యశ్చ తేజసా ॥ 23 - 11 ॥

జాతః పరమతేజస్వీ వినతానన్దవర్దనః ।
తేజోరాశిమిమం దృష్ట్వా యుష్మాన్మోహః సమావిశత్ ॥ 23 - 12 ॥

నాగక్షయకరశ్చైవ కాశ్యపేయో మహాబలః ।
దేవానాం చ హితే యుక్తస్త్వహితో దైత్యరక్షసామ్ ॥ 23 - 13 ॥

న భీః కార్యా కథం చాత్ర పశ్యధ్వం సహితా మమ ।
ఏవముక్తాస్తదా గత్వా గరుడం వాగ్భిరస్తువన్ ।
తే దూరాదభ్యుపేత్యైనం దేవాః సర్విగణాస్తదా ॥

॥ 23 - 14 ॥

“అపొత్తిక” - తుహానారతంలోని క్లిష్టమైన శ్లోకాలకు విశ్లేషణ

న శ్రద్ధధాతి కల్యాణం పరేభ్యోఽప్యాత్మశంకితః ।
నిరాకరోతి మిత్రాణి యో వై సోఽధమపూరుషః ॥

అతిక్లేశేన యేఽర్థా సుః ధర్మస్యాతిక్రమేణ వా ।
అరేర్వా ప్రణిపాతేన మా స్మ తేషు మనః కృధాః ॥

అధ్వా జరా దేహవతాం పర్వతానాం జలం జరా ।
అసంభోగో జరాస్త్రీణాం వాక్చల్యం మనసో జరా ॥

న స్వప్నేన జయేన్నిద్రాం న కామేన జయేతే స్త్రియః ।
నేంధనేన జయేదగ్నిం న పానేన సురాం జయేత్ ॥

యస్య దానజితం మిత్రం శత్రవో యుధి నిర్జితాః ।
అన్నపానజితా దారాః సఫలం తస్య జీవితమ్ ॥

